

Організатори:

Партнери:

Генеральний спонсор

Основний спонсор

Особлива подяка:

Valdas Dovydėnas
Mirijana Kozak
Jurgita Pačkauskienė
Narimantas Savickas
kun. Gintaras Sungaila
Stanislav Vidtmann

Спонзори:

Керівники проекту :
ALVYGA ZMEJEVSKIENĖ
Dr. ARUNAS GELŪNAS
MAKSIM OSTAPENKO

Куратор
OLEG ŠEVELIOV
SKAISTIS MIKULIONIS

Architect
JURGIS DAGELIS

Художник
LORETA UZDRAITĖ

Україна: духовні скарби незламного народу

2023 05 18 –
12 10

Успенський собор Києво-Печерської лаври
фотограф Юрій Каганов

Front cover
Дарохранильниця. 1767 р.
Срібло, фініфт, скло, літво, карбування,
гравювання, золочення, чорнь; 75,0x50,0x34,5 см

Виставка «Україна: духовні скарби незламного народу» презентує твори українського сакрального мистецтва XVI–XVIII ст. з колекції найбільшого музеїного комплексу України – Національного заповідника «Києво-Печерська лавра». З перших років існування заповідника його співробітники зберігають і досліджують культурний спадок Києво-Печерського монастиря – багатовікового осереддя духовності українського народу. Їхніми зусиллями збережено неповторний архітектурний ансамбль обителі, визначні мистецькі твори українських і європейських майстрів. У роки нищення і забуття національних традицій більшовицькою владою українські інтелектуали всупереч настановам ідеології войовничого атеїзму рятували унікальні зразки національного мистецтва. Нині в колекції заповідника «Києво-Печерська лавра» є сотні творів з дорогоцінних металів і коштовних тканин, стародруковані книги, портрети, фотографії, предмети археології.

На виставці представлені знакові твори, які представляють багатовікову еволюцію українського іконопису, знайомлять з традиціями вишуканого українського золотарства та гаптування.

До найвищих досягнень українського сакрального мистецтва належить ікона. Саме в іконописі якнай-

повніше втілено ідею національної самоідентифікації українського народу. Витоки українського іконопису сягають візантійської культури. В подальшому українська ікона зазнала впливів європейського мистецтва, але її завжди були притаманні національна своєрідність і неповторний стиль. Про це красномовно свідчать представлені на виставці твори.

Належне уявлення про розвиток українського іконопису XVI–XVII ст. дають твори майстрів з Галичини і Волині. Класичний стиль української ікони притаманний образу «Спас у Славі» XVI ст., створеному талановитим іконописцем з Галичини. Серед експонатів виставки значний інтерес також становить ікона «Вознесіння» XVII ст., виконана іконописцем з Волині, який вишов з народного середовища і зберіг широке серде і поетичне сприйняття духовного світу.

Кінець XVII – початок XVIII ст. – це період розквіту українського мистецтва, пов’язаний з поширенням в Україні стилю бароко. Українське бароко – непересічне явище, своєрідність якого зумовлена злиттям типових рис європейського барокового мистецтва з місцевою національною традицією. В іконах цього періоду переважає барвиста, мажорна гама, яка відповідала життєрадісному світогляду українського козацтва. Провідними осередками іконопису в цей час

Ікона «Вознесіння»
XVII ст., Волинь
Дерево, левкас, темпера,
різьблення по левкасу;
111,0x89,0 см

Ікона «Спас у Славі»
Друга половина XVI ст.,
Галичина
Дерево, левкас, темпера,
різьблення по левкасу;
124,0x93,0 см

Гаптovaná našivka na
фелон «Різдво Христове»
XVII ст.
Полотно, золоті, срібні,
шовкові нитки, перли,
олійні фарби; d – 27 см

стають регіони Лівобережної України – Київщина та Чернігівщина. Серед експонатів виставки – «Богоматір Провідниця (Одигітрія)» з Київщини, «Святий Миколай Чудотворець» і надзвичайно вишукана святкова ікона «Собор архангела Михаїла» з с. Березна на Чернігівщині. Прикладом творчої манери лаврських художників є дві ікони 1730-х рр. з празникового ряду іконостаса Троїцької надбрамної церкви «Різдво Богородиці» та «Різдво Христове».

Барокові традиції знайшли яскраве втілення у творах українського золотарства і гаптування. Представлені на виставці предмети – потир, напрестольні хрести, дарохранительниця, богослужбові покрови і зразки вишитого декору для облачення священства, візуалізують урочисту красу і духовну піднесеність, що супроводжували проведення богослужінь в українських храмах.

Не зважаючи на імперську політику русифікації XVIII–XIX ст., трагічні події ХХ ст., пам’ятки українського сакрального мистецтва збережені поколіннями музейників і реставраторів. І сьогодні, коли російські загарбники намагаються варварські знищити українство, пам’ять й цінності українського народу, ця виставка свідчить про незламний дух і тисячолітню історію нескороної нації.